

FERRAN MIRALLES I SABADELL; JOAN ROVIRA I MERINO

La transhumància al Ripollès i al Canigó

Consell Comarcal del Ripollès. Ripoll, 2007. 136 pàgines

Gràcies a l'edició del Consell Comarcal del Ripollès i al finançament europeu dels programes Interreg, podem tenir a les mans aquesta publicació divulgativa escrita en bilingüe: català i francès. Aquesta ens fa palès l'existència d'una unitat transpirenca d'un ofici tradicional, com és el de pastor, del seu lloc d'exercici entre l'estada a les muntanyes a l'estiu i a terra baixa a l'hivern, i el d'una societat com és la catalana.

És un nou capítol escrit per dos dels millors experts en el món pastorívol i la transhumància. A través de la cerca de dades, entrevistes i treballs de camp, ens correlacionen les dues bandes del Pirineu, transformant la visió que tenim de la frontera actual en un nexa de connexió i de continuïtat del territori. Els exemples que formen l'entramat d'aquesta unitat van des dels inicis de l'explotació de la transhumància ovina per part dels monestirs de Ripoll, Sant Joan de les Abadesses i més tard de Fontfreda per obtenir pell i fer-ne pergamins, i, posteriorment, pels grans propietaris per obtenir la llana i fer-ne teixits, fins avui, bàsicament per la seva carn. La diferència entre les dues bandes rau que en la banda de l'Estat francès aquesta activitat transhumant va finir uns anys abans, al segle XIX, i per això sembla que existeixi més divergència.

Segurament gràcies al perfil professional dels autors, la visió d'aquest treball no només se centra en la vida dels pastors des del seu punt de vista històric i del seu cicle vital, sinó que també ens recorden com el Ripollès té el privilegi de definir una raça pròpia d'ovelles i que és on es va gestar la raça del gos d'atura català. També ens exposen amb mapes i explicacions els camins ramaders d'ambdues bandes, la llei que empara avui dia aquestes vies de comunicació i el seu estat actual. Ens fan cinc cèntims de les diferents modalitats de propietats de terres, i hi inclouen un interessant cas com és el de la propietat i ús de les muntanyes de Pi.

A part de la riquesa d'aquest mosaic de temes, que defineixen el conjunt d'aquesta activitat humana, cal destacar la forma amena i entenedora amb què ens exposen la vida dels pastors i el seu calendari, tancant conceptes que altres publicacions deixaven de banda com a obvis.

Tota aquesta informació, amb textos, plànols i quadres, acompanyada d'un gran fons fotogràfic històric i actual, està embellida per una luxosa edició amb tapes dures i paper d'alta qualitat.

El llibre respon a una base etnogràfica i vivencial, intentant deixar de banda la visió mística i simbòlica dels pastors. Així, se'ns dona un enfoc d'una professió molt lligada a la terra i a unes tradicions que s'escolen pel pas dels anys i que ben aviat veurà la seva fi.

Jordi Colomer i Salomó